

PANURUS
MONITORINGI INWENTARYZACJE
OPINIE PRZYRODNICZE
Janusz Stępniewski
64-113 Osieczna, ul. Mała Kościelna 9
tel. 661 449 260
REGON 301289217 NIP 697-134-43-37

Ekspertyza ornitologiczna

**Sporządzona w ramach kompleksowej modernizacji energetycznej budynku
Powiatowego Centrum Usług Wspólnych przy ul. Mikołaja Kopernika 4 w
Rawiczu (woj. wielkopolskie). Dz. ewid. nr 459/6, obręb Rawicz (0001), jedn.
ewid. Rawicz (302205_4); identyfikator 302205_4.0001.459/6**

Opracował: Janusz Stępniewski

Osieczna, listopad 2024 r.

PANURUS MONITORINGI INWENTARYZACJE OPINIE PRZYRODNICZE
JANUSZ STĘPNIEWSKI

Autor ekspertyzy

Janusz Stępniewski

Obserwacjami i badaniem ptaków zajmuje się od ponad 40 lat. Członek Leszczyńskiej Grupy OTOP. Regularnie współpracuje z Zakładem Ekologii Behawioralnej UAM w Poznaniu, Zakładem Ekologii Ptaków na Uniwersytecie Wrocławskim oraz Stacją Ornitologiczną MiZ PAN w Gdańsku. Od 1997 roku za zgodą Ministra Środowiska obrączkuje ptaki w celach naukowych. Autor wielu publikacji naukowych, opracowań i ekspertyz ornitologicznych. Opiekun ostoi ptaków (IBA): Zbiornik Wonieść PLB300005 oraz udział w programach: Monitoring Flagowych Gatunków Ptaków (MFGP) i Monitoring Gatunków Rzadkich (MGR) w latach 2003-2024. Od roku 2020 udział w Monitoringu czapli siwej i czapli białej (MCZ) oraz w Monitoringu Noclegowisk Żurawia (MNZ) prowadzonych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Ekspertyzę ornitologiczną sporządzono na zlecenie

Biura Realizacji Inwestycji Sebastian Dubicki, ul. Słoneczna 14, 63-900 Rawicz (Zlecenie telefoniczne).

1. Opis i usytuowanie przedmiotowego przedsięwzięcia

Lokalizację przedmiotowego zadania inwestycyjnego przedstawiono na mapie 1.

Mapa 1. Usytuowanie budynku objętego kompleksową modernizacją.

W ramach modernizacji zabytkowego budynku (Karta Gminnej Ewidencji Zabytków 163/988) położonego przy ul. Mikołaja Kopernika 4 w Rawiczu wybudowanego na latach 20 XX w. zaplanowano następujące prace:

- docieplenie na stropie poddasza oraz po konstrukcji dachu wraz z wymianą pokrycia i części skorodowanych elementów więźby dachowej;
- wymiana okien i drzwi zewnętrznych;
- instalacja rekuperacji
- montaż powietrznej pompy ciepła z wymianą wszystkich instalacji sanitarnych w budynku;
- wymiana instalacji elektrycznych w budynku;

- wykonanie pionowych instalacji przeciwwilgociowych części podziemnej wraz z dociepleniem XPS.

Przedmiotowe przedsięwzięcie zlokalizowane jest poza granicami terenów chronionych.

Najbliższe (w odległości do 10 km) obszary chronione przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1. Formy ochrony i nazwy terenów chronionych w odległości do 10 km od działki ewid. nr 459/6, obręb Rawicz (0001), jedn. ewid. Rawicz (302205_4); identyfikator 302205_4.0001.459/6

Forma i nazwa terenu	Odległość (km) od obszaru przedmiotowego przedsięwzięcia
Rezerwaty	
Dębno	3,7
Parki Krajobrazowe	
Park Krajobrazowy Dolina Baryczy	4,3
Obszary Chronionego Krajobrazu	
Dolina Baryczy	3,7
Natura 2000 Specjalne Obszary Ochrony	
Ostoja nad Baryczą PLH 020041	4,1
Użytek Ekologiczny	
Wiewierz	5,9
Wiklina	6,0
Brak nazwy	7,7
Brak nazwy	8,7
Brak nazwy	9,9
Brak nazwy	10,0

2. Termin i przedmiot badań budynku

W dniu 6.11.2024 r. przeprowadzono przegląd ww. obiektu pod względem występowania miejsc gniazdowania i schronień gatunków ptaków, które podlegają ochronie ścisłej na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt.

W przeglądzie brały udział następujące osoby:

1. Sebastian Dubicki – Biuro Realizacji Inwestycji, ul. Słoneczna 14, 63-900 Rawicz (zlecniodawca ekspertyzy ornitologicznej przedmiotowego budynku).
2. Janusz Stępniewski – Panurus Monitoringi Inwentaryzacje Opinie Przyrodnicze (sporządzający ekspertyzę ornitologiczną badanego budynku).
3. Małgorzata Stemplewska – Panurus Monitoringi Inwentaryzacje Opinie Przyrodnicze (sporządzająca opinię chiropterologiczną badanego budynku).

Podczas wizji lokalnej obejmującej dokładną kontrolą przedmiotowy budynek zwrócono uwagę na ślady obecności takich gatunków ptaków jak: pustułka *Falco tinnunculus*, dymówka *Hirundo rustica*, oknówka *Delichon urbicum*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *P. montanus*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, pliszka siwa *Motacilla alba*, sierpówka *Streptopelia decaocto* i kawka *Corvus monedula*. Ze względu na termin przeprowadzenia kontroli – po sezonie lęgowym – sprawdzono obiekt pod kątem występowania potencjalnych miejsc lęgowych ww. gatunków ptaków, dokonując oględzin:

- otworów wywietrzników;
- przestrzeni między rynnami i ścianami;
- przestrzeni pod parapetami;
- szczelin przy framugach okien;

oraz wszelkiego rodzaju innych szczelin, nisz, wnęk i otworów znajdujących się na budynku, mogących służyć za miejsca lęgowe ptaków.

Przeglądając bezpośrednie otoczenie budynku (drzewa i krzewy) szczególną uwagę zwrócono na ewentualną obecność starych (ubiegłorocznych i starszych) gniazd ptaków oraz śladów ich bytności (wypluwki sów *Strigiformes*).

Wykonano stosowną dokumentację fotograficzną obiektu.

3. Wyniki przeglądu

W trakcie oględzin przedmiotowego budynku nie stwierdzono obecności ptaków, na co bardzo istotny wpływ ma dobry stan techniczny obiektu i jego lokalizacja.

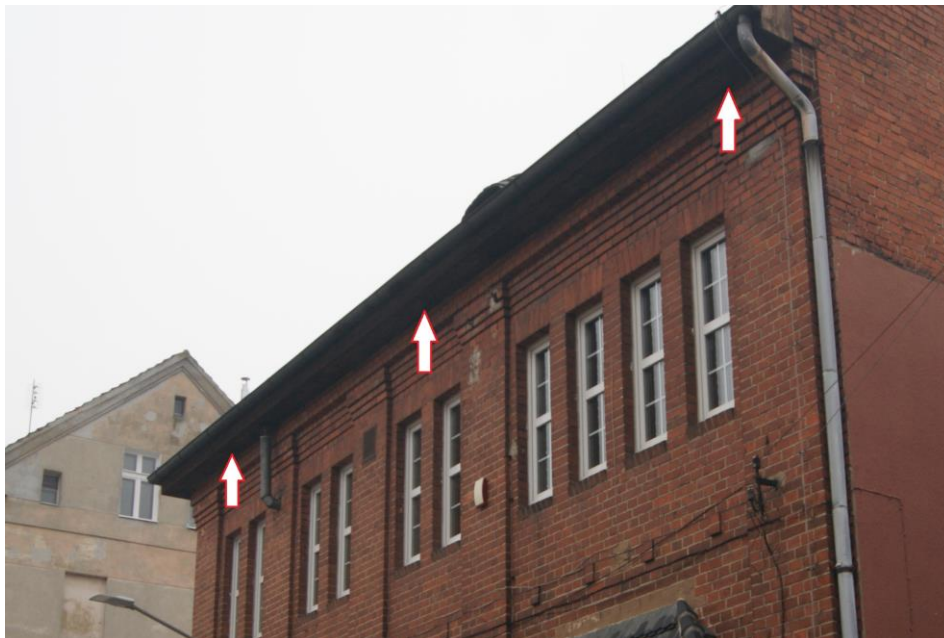
Na dachu budynku znajduje się lukarna („wole oko”) z brakującą szybą, co umożliwia ptakom zasiedlenie strychu (fot. 1). Potencjalnymi miejscami gniazdowania ptaków mogą być

szczeliny fragmenty styku podbitki dachowej ze spustami rynnowymi, ścianami i dachem budynku (fot. 2).

Nie odnotowano starych gniazd oraz wypluwek sów.

Fot. 1. Lukarna („wole oko”) z brakującą szybą na dachu (zaznaczona strzałkami) od strony południowej, umożliwiającą ptakom zasiedlenie strychu. Fot. J. Stępniewski.

Fot. 2. Przykładowe miejsce styku podbitki dachowej ze spustem rynnowym, ścianami i dachem budynku (zaznaczone strzałkami) stanowiące potencjalną bazę rozrodczą ptaków.

Fot. J. Stępniewski.

4. Wnioski i zalecenia

Powyższe wyniki przeprowadzonego przeglądu oraz charakter przewidzianych prac budowlanych pozwalają na stwierdzenie, że modernizacja budynku Powiatowego Centrum Usług Wspólnych przy ul. Mikołaja Kopernika 4 w Rawiczu **nie stwarza zagrożenia dla populacji ptaków, podlegających ochronie zgodnie z obowiązującymi przepisami.**

W celu maksymalnego wyeliminowania ewentualnego szkodliwego oddziaływania planowanej modernizacji budynku na ptaki mogące zasiedlać obiekt lub znajdujące się w jego najbliższym sąsiedztwie **należy:**

- dostosować termin i sposób wykonania prac remontowych tak aby zminimalizować ich wpływ na biologię zwierząt i ich siedliska. Zaleca się przeprowadzenie wszelkich prac remontowych poza sezonem lęgowym ptaków, tj. w terminie od 15 października do końca lutego;
- uzupełnić ubytek szyby w lukarnie znajdującej się na północno-zachodniej stronie dachu (fot. 1);
- osiatkować na całej długości podbitkę dachową wraz z rurami spustowymi rynien (fot. 2).
Wszelkie ww. prace przygotowawcze należy wykonać poza sezonem lęgowym ptaków, tj. od 15 października do końca lutego. Pozwoli to na swobodne przeprowadzenie remontu w okresie wiosenno-letnim bez zagrożenia przez przypadkowe zasiedlenie przez ptaki. Prace te należy przeprowadzić przy udziale ornitologa.
- w 1. dekadzie maja 2025 roku (jeśli prace będą prowadzone po tym terminie) przeprowadzić ponowną kontrolę ornitologiczną w celu stwierdzenia bądź wykluczenia lęgów ptaków. Wówczas szczególną uwagę należy zwrócić na ewentualne lęgi jerzyka *Apus apus*. W przypadku stwierdzenia obecności lęgowych gatunków ptaków i niemożności zachowania ich siedlisk w wyniku prac remontowych, skompensować tę utratę przez wywieszenie na remontowanym budynku lub w jego sąsiedztwie odpowiednich budek lęgowych. Wielkość tej ewentualnej kompensaty, czyli liczba budek i miejsca ich rozmieszczenia, określona zostanie w dodatkowej ekspertyzie ornitologicznej.

Skrzynki lęgowe dla ptaków (wykonane z odpowiedniego materiału i zgodnie z podanymi wymiarami) powinny być zaopiniowane i dopuszczone do montażu przez ornitologa. Ornitolog wskaże również bezpośrednie miejsce instalacji skrzynek lęgowych.

- skrzynki zamontować w okresie pomiędzy 15 października a końcem lutego i czyścić corocznie lub co dwa lata po sezonie lęgowym (od 15 października do końca lutego);
- w przypadku stwierdzenia obecności ptaków w trakcie prowadzenia prac remontowych budynku należy przerwać wykonywanie prac budowlanych i powiadomić specjalistę ornitologa, który określi najwłaściwszy sposób rozwiązania zaistniałej sytuacji i/lub wskaże odpowiednie działania kompensacyjne.

Przy sporządzaniu opinii i do sformułowania wniosków i zaleceń uwzględniono oprócz kontroli terenowej przeprowadzonej ww. podanym terminie również wieloletnie doświadczenie terenowe sporządzającego opinię ornitologiczną.

Podpis sporządzającego opinię ornitologiczną

PANURUS
MONITORINGI INWENTARYZACJE
OPINIE PRZYRODNICZE
Janusz Stępniewski
64-113 Osieczna, ul. Mała Kościelna 9
tel. 661 449 260
REGON 301289217 NIP 697-134-43-37

5. Literatura

Bednorz J., Kupczyk M., Kuźniak S., Winiecki A. 2000. Ptaki Wielkopolski. Monografia Faunistyczna. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.

Bocheński M., Ciebiera O., Dolata P. T., Jerzak L., Zbyryt A. 2013. Ochrona ptaków w mieście. Regionalna Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim.

Marczewski A. 2014. Ptaki w mieście. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki.

Walasz K., Tworek S., Wiehle D. 2006. Ochrona ptaków i ich siedlisk w Polsce. Małopolskie Towarzystwo Ornitologiczne, Kraków.

Wilk T., Chodkiewicz T., Sikora A., Chylarecki P., Kuczyński L. 2020. Czerwona lista ptaków Polski. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki.